

Organizatorzy XXXIII Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Bez Granic pragną serdecznie zaprosić słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku na tegoroczną edycję imprezy. Oferta przygotowana specjalnie dla Państwa:

1. **JEŹDŹCY** - wernisaż wystawy  
(27.09.2024, godz. 17.00, Galeria 12, COK Dom Narodowy, Cieszyn) – **wstęp wolny**
2. **ROMEO i JULIA** – Těšínské divadlo, Český Těšín; koprod. Teatr im. Adama Mickiewicza, Cieszyn  
(27.09.2024, godz. 19:00, Teatr im. A. Mickiewicza, Cieszyn) – **wstęp 40 zł**
3. **PENELOPIADA** – spektakl Maladype Színház, Budapeszt  
(04.10.2024, godz. 18.00, COK Dom Narodowy, Cieszyn) – **wstęp 20 zł**
4. **ZBRODNIA I KARA. Z powodu zbrodni Rosjan, których nie potrafimy zrozumieć** – spektakl Teatru Polskiego w Podziemiu, koprod.: Instytutu im. Jerzego Grotowskiego, Wrocławskiego Teatru Pantomimy im. Henryka Tomaszewskiego  
(05.10.2024, godz. 19.00, Teatr im. A. Mickiewicza, Cieszyn) – **wstęp 60 zł**
5. **KAFKA. KOMEDIA** – spektakl Teatru Malabar Hotel, Warszawa  
(06.10.2024, godz. 17.00, Teatr im. A. Mickiewicza, Cieszyn) – **wstęp 20 zł**
6. **MORAWSKA BRAMA, JIŘÍ KRHUT, KUBA BLOKESZ, CHWILA NIEUWAGI** - koncert  
(06.10.2024, godz. 20.00, COK Dom Narodowy, Cieszyn) – **wstęp 30 zł**

### **SZCZEGÓŁOWY PROGRAM DLA UNIWERSTETU TRZECIEGO WIEKU PONIŻEJ**

Bliższe informacje o festiwalu: [www.borderfestival.eu](http://www.borderfestival.eu)

## **JEŹDŹCY**

Galeria 12, Cieszyński Ośrodek Kultury Dom Narodowy, Cieszyn

### **Wernisaż 27.09.2024, godz. 17.00**



Wydarzeniem programu wystawowego festiwalu będzie polsko-czesko-słowacko-węgierska wystawa rzeźby zatytułowana *Jeźdźcy* – przygotowana z inicjatywy polskiego rzeźbiarza Bronisława Krzysztofa wystawa rzeźb odwołujących się do motywu biblijnych Jeźdźców Apokalipsy, będąca realizacją jego projektu-marzenia postawienie czterech pomników w czterech krajach Grupy Wyszehradzkiej. W ekspozycji prezentowanej w Domu Narodowym w Cieszynie udział biorą: Bronisław Krzysztof (Polska), Milan Lukáč (Słowacja), Marek Brzózka (Węgry), Peter Nižňanský (Czechy), Vít Bojňanský (Słowacja), Krzysztof Krzysztof (Polska), Igor Mosný (Słowacja).

## ROMEO i JULIA

Těšínské divadlo, Český Těšín; koprod. Teatr im. Adama Mickiewicza, Cieszyn



reżyseria: Konrad Dworakowski

tł. Polskie: Józef Paszkowski

tł. Czeskie: Jiří Josek

dramaturgia i

opracowanie: Martyna Lechman

scenografia i kostiumy: Marika Wojciechowska

muzyka: Piotr Klimek

wideoprojekcja: Rami Shaya

Obsada:

Romeo Maciej

Cempura, Julie: Barbora Sedláčková, Monteki: Bogdan Kokotek, Pani Monteki, Rozalia / Aptekarz, Brat Jan, Páže Martyna Braca, Capulet Zdeněk Hrabal, Pani Capulet Małgorzata Pikus, Parys Kryštof Malec, Benwolio Adam Milewski, Tybalt / Samson / Grzegorz Tomasz Władysław Przybyła, Marta Barbara Szotek-Stonawski, Merkucjo / Abraham / Baltazar Jakub Wyszomirski, Ojciec Laurenty / Abraham / Baltazar Tomasz Kłaptocz, Słuha / Samson / Grzegorz / Aptekarz, Brat Jan, Páže Tomáš Hába

**27 września 2024, godz. 19:00, Teatr im. Adama Mickiewicza, Cieszyn**

**Bilet dla UTW: 40 zł (20 szt)**

### PREMIERA! SPEKTAKL INAUGURUJĄCY FESTIWAL

„W tej sztuce jest cały romantyzm, ale bez jego słabości. Poezja wydobyta jest z głębokiej prawdy. Geniusz Szekspira każe nam nagle na rzeczy proste patrzeć ze zdumieniem. Miłość! – słowo, pojęcie tak spopolityzowane, tak nadużyte, że zapomina się niemal o ich głębokiej tajemnicy”.

Wspólny projekt artystyczny Sceny Polskiej i Sceny Czeskiej teatru w Czeskim Cieszynie jest jednocześnie pierwszą w historii wspólną produkcją artystyczną podjętą przez obydwie nadolziańskie teatry – Těšínské divadlo i Teatr im. Adama Mickiewicza. Genialna Szekspirowska opowieść o miłości z przeszkodami została przez reżysera Konrada Dworakowskiego i zespół realizatorów przefiltrowana przez doświadczenie mieszkańców podzielonego granicą Śląska Cieszyńskiego. Tak oto lokalne staje się uniwersalne – i na odwrót.

# PENELOPIADA

Maladype Színház ▪ Budapeszt, HU



Reżyseria i scenografia: Zoltán Balázs  
Przekład węgierski: István Géher  
Dramaturgia: Zsuzsanna Juraszek  
Kostiumy Anikó Németh  
Muzyka: Adrián Kovács  
Kierownik produkcji: Katalin Balázs  
Producent kreatywny: Sylvia Huszár

Obsada:  
Penelopa Gabriella Varga  
Helena Nelli Orbán  
Podręczna Edina Bajkó

**4 października 2024, godz. 18:00, COK Dom Narodowy, Cieszyn**

**Bilet dla UTW: 20 zł (30 szt)**

**Spektakl z tłumaczeniem symultanicznym na język polski**

## PREMIERA!

*Penelopiada* (węg. Pénelopeia) to wyjątkowa adaptacja mitu Odysei Homera, wojny trojańskiej i królowej Itaki, Penelopy, ucieleśnienia kobiecej wierności: współczesne echo i odbicie historii Penelopy, przeniesione w dramatyczną strukturę. Ciesząca się dużym powodzeniem powieść napisana w 2005 roku jest przedłużeniem tragicznego losu Penelopy w niewoli Hadesa, projekcją bólu i poczucia winy odczuwanego przez okrutne morderstwo, które pochłonęło życie służebnic.

Inscenizacja Zoltána Balázsa, oparta na – wydanej także w Polsce – powieści kanadyjskiej pisarki Margaret Atwood (znanej m.in. z przerobionej na operę i głośny film *Opowieści podręcznej*) prezentuje dobrze znaną starożytną historię z perspektywy Penelopy – doświadczonej, odważnej i zaradnej żony Odyseusza, wzmacniając kobiece aspekty mitu. Koncepcja reżysera, oparta na niekonwencjonalnej dramaturgii, tworzy unikalny system przedstawienia oparty na wirtuozerskiej obecności trzech aktorek, poprzez szczególnie sposób formułowania jednostek treściowo-formalnych, poprzez werbalne, akustyczne i wizualne impulsy przejawiające się w wyjątkowej kombinacji.

To widowisko zachwycające wizualnie, wirtuozerskie aktorsko i wokalnie, ale też... niepozbowione poczucia humoru, kiedy uświadomimy sobie, że jest w nim także gra z konwencją operetki spod znaku Jacquesa Offenbacha.

**Zoltán Balázs** (ur. 3 lipca 1977, Kluż) – wielokrotnie nagradzany węgierski aktor, reżyser, scenograf i dyrektor teatru jest jedną z najbardziej wszechstronnych i oryginalnych postaci w węgierskim i międzynarodowym świecie teatralnym, innowatorem teatralnym z własną metodą twórczą, którego nazwisko kojarzy się z serią emblematycznych przedstawień i produkcji aktorskich. Studiował aktorstwo (1998–2002) i reżyserię (2000–2003) w Budapeszcie na Uniwersytecie Sztuk Teatralnych i Filmowych. W międzyczasie

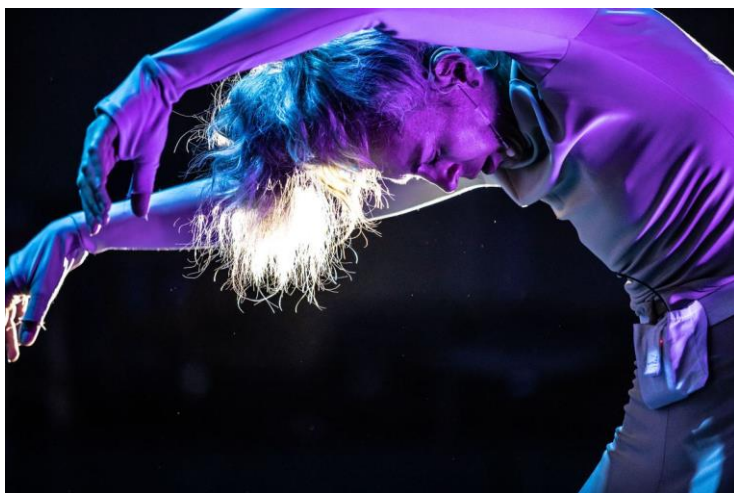
uczestniczył w kilku warsztatach ze światowej sławy reżyserami i choreografami, takimi jak Anatolij Vasiliev, Josef Nadj i Min Tanaka w Awinionie, a także uczył się od Roberta Wilsona w Paryżu. Następnie ukończył kurs reżyserski Unii Teatrów Europejskich w Stuttgarcie. W 2001 roku założył awangardowy Teatr Maladype w Budapeszcie, który w krótkim czasie zyskał międzynarodową sławę i był poszukiwany w wielu miejscach, a od tamtej pory jest jego dyrektorem artystycznym i reżyserem. Balázs jest częstym gościem różnych festiwali i teatrów na całym świecie. Reżyserował już we Francji, Niemczech, Polsce, Rumunii, Słowacji, Słowenii i Stanach Zjednoczonych.

**Teatr Maladype** (węg. Maladype Színház), założony w 2001 roku, jest jednym z najbardziej prestiżowych i znanych na całym świecie niezależnych teatrów na Węgrzech. Jego spektakle różnią się od tych wystawianych na scenie za środkami konwencjonalnej dramaturgii. Prezentuje teksty klasycznych i współczesnych dramatów w niekonwencjonalny sposób, używając innowacyjnych metod opracowanych przez Zoltána Balázsa, założyciela i lidera teatru. Teatr Maladype nie jest regularnie finansowany przez państwo, utrzymuje się wyłącznie z programów grantowych. Autonomia Maladype ma charakter nie tylko finansowy; jest podstawą jego twórczej niezależności. Pozwala to zespołowi na artystyczną wolność, która znajduje odbicie w całej jego pracy. Maladype otrzymało wiele nagród, występowało zarówno w kraju, jak i za granicą (w tym w ponad 40 krajach w Afryce, Azji, Ameryce i Europie).

**Przedstawienie *Penelopiada* powstało w koprodukcji z Międzynarodowym Festiwalem Teatralnym STOBI Antik Drama (Veles, Macedonia Północna), Międzynarodowym Festiwalem Teatralnym Bez Granic (Cieszyn – Český Těšín, Polska/Czechy) i Festiwalem Sztuk Teatralnych na Zamku Gyula (Węgry). Uzyskało wsparcie węgierskiego Ministerstwa Kultury i Innowacji (KIM), ambasady Węgier w Skopje oraz Fundacji Wacława Felczaka.**

## **ZBRODNIA I KARA. Z powodu zbrodni Rosjan, których nie potrafimy zrozumieć**

**Teatr Polski w Podziemiu, koprod.: Instytut im. Jerzego Grotowskiego, Wrocławski Teatr Pantomimy im. Henryka Tomaszewskiego • Wrocław, PL**



Reżyseria, koncepcja inscenizacyjna i scenariusz uzupełniony o improwizacje aktorskie: Jakub Skrzywanek  
Współpraca inscenizacyjna i reżyseria światła: Aleksandr Prowaliński  
Współpraca inscenizacyjna i kostiumy: Paula Grocholska  
Choreografia: Agnieszka Kryst  
Muzyka: Karol Nepelski  
Wideo: Przemek Chojnacki  
Asystentka reżysera: Dagmara Antoniszyn  
Konsultacje w dziedzinie prawa: prof. Monika Płatek

Konsultacje z zakresu medycyny sądowej: lek. Ksenia Pawlas



Obsada

Artur Borkowski, Izabela Cześniewicz, Eloy Moreno Gallego, Paulina Józwin, Igor Kujawski, Agnieszka Kwietniewska, Dariusz Maj, Michał Mrozek, Michał Opaliński, Janka Woźnicka

**05 października 2024, godz. 19.00, Teatr im. A. Mickiewicza, Cieszyn**

**Bilet dla UTW: 60 zł (50 szt)**

W spektaklu zrealizowanym we Wrocławiu Jakub Skrzywanek, wraz ze stałymi współpracownikami i współpracownikami, rozwija idee rekonstrukcji teatralnej, poprzez którą starają się odpowiedzieć na najważniejsze dziś pytania: jak wiele musimy jeszcze zobaczyć? jakiego rodzaju bodźce otrzymać? co się musi stać, żebyśmy, jako społeczność międzynarodowa, przestali akceptować bezkarność sprawców tych i innych dziejących się na świecie zbrodni?

Scenariusz powstał na podstawie materiałów dokumentujących rosyjskie zbrodnie wojenne zgromadzonych przez ukraińskich dziennikarzy, szczególnie członków kolektywu „Slidstvo”, oraz na podstawie kolektywnych poszukiwań odpowiedzi na pytanie, co właściwie czujemy, widząc obrazy wojny. Wykorzystano w nim także fragment *Zbrodni i kary* Fiodora Dostojewskiego.

„Wyszarpnął siekierę, chwycił ją oburącz, uniósł ją do góry i prawie nieświadom tego, co robi, zupełnie nie wkładając siły w cios, jakby machinalnie, uderzył obuchem w głowę staruchy” – tak Dostojewski opisał najśłynniejszą zbrodnię w dziejach literatury. Czy potrzebujemy więcej, żeby zrozumieć czyn Raskolnikowa? Czym jest zbrodnia, jakie ma konsekwencje i skąd się bierze?

A gdyby tym razem skupić się na ofiarach? Zamiast literatury i fikcji wybrać prawdziwe zbrodnie każdego dnia popełniane kilkaset kilometrów od nas, w Ukrainie? Spojrzeć na docierające do nas obrazy wojny bez wygodnej postawy współczucia sprawiającej, że nie czujemy się współnikami morderców? Szczególnie jeśli od ponad roku na ulicach naszych miast spotykamy bliskich ich ofiar.

Kogo więc i jak chcemy ukarać, żeby choć trochę zaspokoić swoje dobre samopoczucie? Skoro wiemy, że nie ukarzymy nikogo z tych, których naprawdę chcielibyśmy ukarać. A może właśnie nie karać, a po prostu postarać się, żeby to wszystko wreszcie się skończyło. Ile razy jeszcze można bez poczucia zażenowania patrzeć na tych, którzy po raz kolejny wyjdą na ulicę i staną z transparentami: „Nigdy więcej!”?

**Jakub Skrzywanek** (rocznik 1992, wrocławianin) – reżyser teatralny, autor tekstów, twórca instalacji performatywnych, od końca 2021 do 2024 roku dyrektor artystyczny Teatru Współczesnego w Szczecinie, od sezonu 2024/25 będzie wraz z Dorotą Ignatjew kierował Narodowym Starym Teatrem w Krakowie jako jego dyrektor artystyczny. Za spektakl *Śmierć Jana Pawła II* nagrodzony Laurem Konrada i na festiwalu Boska Komedia (2022), laureat Paszportu Polityki w dziedzinie teatru (2023).

**UWAGA!**

**Spektakl odnosi się wprost do zbrodni rosyjskich popełnianych dziś w Ukrainie. Zawiera drastyczne sceny przemocy, również na tle seksualnym. Wykorzystywane są światła stroboskopowe i pistolet hukowy.**

# KAFKA. KOMEDIA

Teatr Malabar Hotel ▪ Warszawa, PL



Na podstawie dramatu *Kafka*.

*Komedia* Franzobla

Scenariusz, reżyseria: Marcin Bartnikowski

Scenografia, kostiumy, lalki: Marcin Bikowski

Muzyka: Marcin Bartnikowski, Karina Giemza

Obsada:

Kafka Marcin Bartnikowski

Matka Karina Giemza

Ojciec Maciej Grzegorzczak

Ottla Anna Gajewska

Felice Paula Czarnecka

Max Brod Marcin Bikowski

**06 października 2024, godz. 17.00, Teatr im. A. Mickiewicza, Cieszyn**

**Bilet dla UTW: 20 zł (50 szt)**

Fascynujący spektakl konfrontujący Kafkę – artystę-odmieńca – z oczekiwaniami jego mieszczańskiej rodziny. Rzecz o konflikcie między wolnością twórczą a normami społecznymi. W dramacie Franzobla, Franz Kafka przegląda się w swoich bliskich jak w krzywych zwierciadłach. Oniryczna wizja zaręczyn – prowadzona przez mistrza ceremonii, zmarłego Maxa Broda – staje się katalogiem lęków i obsesji pisarza. Wyśmiane zostaje wszystko: mieszczaństwo, przedsiębiorczość, sztuka, cielesność, miłość czy pożądanie. To komedia, która składa obraz świata artysty z kawałków rozchichotanych rozbitych luster. W spektaklu świat ulega rozbiciu dzięki użytym przestrzennym i plastycznym metaforom. To co chcemy złożyć na oczach widza to obraz artysty, którego nękają lęki człowieka XX i XXI w, przebudźcowanego tempem i gęstością świata i rozpiętego między biologią a kulturą. **Teatr Malabar Hotel** powstał w 2009 r. Od początku jest prowadzony przez Marcina Bartnikowskiego i Marcina Bikowskiego. Nazwa teatru została zainspirowana fikcyjną przestrzenią – Malabar Hotelem – występującą w trzech dramatach Witkacego: *Bziku tropikalnym*, *Niepodległości trójkątów* i *Metafizyce dwugłowego cielęcia*. Rozpoznawalny charakter Teatru Malabar Hotel jest pomieszaniem teatru lalkowego, dramatycznego i plastycznego w stopniu zawsze zależnym od sensu. Forma jest dla twórców wyłącznie wspornikiem treści i nawet jeśli jest wybujała, nie jest „czystą”. **Jeszcze przed powstaniem teatru, w 2007 roku duet Bikowski–Bartnikowski zrobił furorę przedstawieniem *Baldanaders*, które zdobyło nagrodę Złamanego Szlabanu na naszym festiwalu** i... osiem innych nagród na ważnych festiwalach w Polsce, plus trzy nagrody w 13. Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Sztuki Współczesnej. Teatr Malabar Hotel od 2013 roku regularnie współpracuje z Teatrem Dramatycznym w Warszawie, a także podejmuje bliskie współprace z teatrami w Polsce (Teatr Studio w Warszawie, Teatr Roma w Warszawie, Białostocki Teatr Lalek, Teatr Polski w Warszawie, Teatr Szkolny im. Jana Wilkowskiego w Białymstoku, Teatr Collegium Nobilium, Teatr Socho w Warszawie, Teatr Ochoty w Warszawie, Teatr Fredry w Gnieźnie) i za granicą (Shaubude w Berlinie, Westfluegel w Lipsku).

## MORAWSKA BRAMA, JIŘÍ KRHUT, KUBA BLOKESZ, CHWILA NIEUWAGI – koncert



**06 października 2024, godz. 20.00, COK Dom Narodowy, Cieszyn**

**Bilet dla UTW: 30 zł (30 szt)**

**W specjalnej, festiwalowej wersji koncertu Morawska Brama z zespołem Chwila Nieuwagi wystąpią Jiří Krhut i Kuba Blokesz.**

**Jiří Krhut** to ostrawski konferansjer, muzyk, kompozytor i autor tekstów. Jego domową sceną stał się Klub Heligonka, gdzie w 2016 roku po raz pierwszy wystąpił ze swoimi piosenkami i skeczami w Kabarecie Bo u boku Jaromíra Nohavicy i Roberta Kuśmierskiego. Obecnie prowadzi w Heligonce własny program pod nazwą Varieté Krhut. W swoich występach wciąż publiczność w zabawne skecze, wiersze, anegdoty i piosenki estradowe. Jako kompozytor napisał utwory dla znanych czeskich wykonawców, takich jak Ewa Farna, František Segrado, Vojtěch Dyk, Lenka Nová, Štěpán Kozub i czeska legenda Marie Rottrová. Pod koniec 2019 roku Jiří Krhut wydał swój solowy album zatytułowany *Čapkárna*, z zabawnymi i wesołymi piosenkami z jego kabaretów i programów rozrywkowych.

**Kuba Blokesz** kolekcjonuje piosenki. Szuka słów i muzyki, które robią różnicę. Spotyka się ze Słuchaczami na płytach, w Internecie i podczas koncertów, pomagając im zostawić kłopoty codzienności za sobą. Zajmuje się piosenkami ponieważ to w nich pulsują najszczerze opowieści o ludziach. Nagrał trzy płyty (*Lwów. Szkice miejskie, Morawska Brama, Śpiewnik młodzieńczy*). Prowadzi kanał na YouTube, gdzie zamieszcza nagrania swoich interpretacji piosenek, a także teledyski do własnych piosenek. Laureat kilkunastu festiwali piosenki. W 2024 roku zdobył główną nagrodę w konkursie kompozytorskim „Napisz piosenkę z Jackiem Kaczmarskim”, organizowanym przez Fundację Grand Press i Stowarzyszenie Autorów ZAiKS. Jego kompozycja do wiersza „Diagnoza” została wybrana spośród 364 zgłoszeń i została wykonana podczas gali Medalu Wolności Słowa przez Adama Nowaka (Raz Dwa Trzy).

**Zespół Chwila Nieuwagi** od ponad dekady tworzy i koncertuje, kreując swój styl zwany ze śląskiego „mieszunziem”. Na ten mieszunek składa się folk, poezja i tekst autorski. Okazuje się, że mogą ze sobą współbrzmieć i to w formie tak atrakcyjnej muzycznie, że nie sposób przejść obok niej obojętnie. Znakomity warsztat muzyczny połączony z odwagą szukania nowych dróg, sceniczna żywiołowość i poczucie humoru wyróżnia zespół Chwila Nieuwagi i nie pozwala słuchaczom nudzić się ani przez chwilę. Chwila Nieuwagi to zespół nagradzany na najbardziej prestiżowych festiwalach piosenki poetyckiej, folkowej i artystycznej w Polsce (Festiwal Piosenki Studenckiej w Krakowie, Festiwal Polskiego Radia Nowa Tradycja, YAPA w Łodzi, Festiwal im. Wojtka Bellona i wiele innych). W swoim dorobku grupa ma pięć krążków studyjnych: *Niepoprawna muzyka* (2011), *Mieszunż* z gościnnym udziałem Macieja Balcara (Dżem) i Jarosława Trelińskiego (Raz Dwa Trzy) (2013), *Anieli śpiewają* (2016), *Dostone żytko* (2021), *Szarok* (2023), a także udział w kilkunastu składankach muzycznych (m.in. kilka składanek z cyklu "W stronę Krainy Łagodności"). W 2018 r. ukazała się koncertowa płyta zespołu *Morawska Brama*.

**Do zobaczenia na XXXIII Międzynarodowym festiwalu Teatralnym Bez Granic**